

Enheten för bostäder och fysisk planering
Lisa Palmér

Trafikverket

trafikverket@trafikverket.se

Trafikverkets begäran om Länsstyrelsens yttrande över vägplan för projektet Vägplan för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn

Trafikverkets ärendenummer: TRV 2017/27

Yttrande

Länsstyrelsen tillstyrker med stöd av 18 § första stycket väglagen (1971:948) (VägL) att Trafikverket fastställer rubricerad vägplan.

Beskrivning av ärendet

Vägen är en cirka 24 kilometer lång tvärled från Vårby Backe i Huddinge kommun till trafikplats Jordbro i Haninge kommun. Planen omfattar även E4/E20 från Vårby backe i Huddinge kommun till trafikplats Fittja i Botkyrka kommun. Vägen binder samman regionala centrum och flera stora kommunikationsstråk. Vägen ansluter till E4/E20, korsar väg 226, Västra stambanan, Nynäsbanan och ansluter till väg 73 i öst. Planen omfattar vägsträckan, inklusive en gång- och cykelväg.

Bakgrunden till projektet är att befintlig väg 259 har hög trafikbelastning, bristande framkomlighet och trafiksäkerhet. Befintligt gång- och cykelvägnät i området anses också ha stora brister avseende trafiksäkerhet. Med en ökning av godstrafik, bland annat till och från Nynäshamn och den nya godshamnen i Norvik, förvärras kapacitetsproblemen.

Länsstyrelsen bevakar de allmänna intressena och lämnar synpunkter om vägens lokalisering, utformning och miljöpåverkan utifrån innehållet i 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 §§ miljöbalken (1998:808). Grund för Länsstyrelsens bedömning utgörs bland annat av de nationella miljömålen samt rådgivning kring förväntade prövningar för planens genomförande. En miljökonsekvensbeskrivning, daterad 2020-12-10, utgör ett underlag till vägplanen. Länsstyrelsen fattade beslutet att godkänna miljökonsekvensbeskrivningen 2020-12-18. Planen har varit på granskning under perioden 2021-01-25 – 2021-02-23. Trafikverket kom in med en begäran om yttrande inför planens fastställande 2021-08-04.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen tillstyrker att vägplanen för Vägplan för väg 259 Tvärförbindelse Södertörn fastställs enligt 18 § väglagen. Länsstyrelsen har inget att erinra mot hur de allmänna intressena har tillgodosetts. Vägutbyggnaden är enligt Länsstyrelsens bedömning förenlig med de allmänna hänsynsreglerna enligt 2

Datum
2021-12-13

Beteckning
343-56048-2021

kap. miljöbalken, hushållningsbestämmelserna enligt 3–4 kap. miljöbalken, miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. 3-5 §§ miljöbalken samt skyddsbestämmelserna enligt 7 kap. miljöbalken (strandskydd och biotopsskydd).

Länsstyrelsen bedömer att projektet medför omgivningspåverkan med bl.a. intrång i natur- och kulturmiljö av allmänintresse. Intrången kan dock motiveras utifrån de transportproblem som ska lösas och transportbehov som ska tillgodoses. Detta gäller även projektmålen avseende att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet. Utformningen är trafiksäker och medför god framkomlighet för samtlig fordonstrafik, men framförallt för kollektivtrafik och godstrafik. De gång- och cykelvägar som anläggs kommer komplettera befintliga och planerade kommunala gång- och cykelvägar så att ett sammanhängande gång- och cykelvägnät skapas längs vägen. Detta innebär förbättrade möjligheter för oskyddade trafikanter att färdas längs med vägen.

Trafiknyttan med den valda lösningen har vidare verifierats med trafikprognoser. Vägplanen ligger även i linje med den regionala utvecklingsplanen, RUF5 2050. Vägen ökar den regionala tillgängligheten och förbättrar kopplingarna mellan de regionala stadskärnorna Kungens kurva-Skärholmen, Flemingsberg och Haninge centrum. Vägen utgör även en viktig länk i det regionala vägnätet i Stockholmsregionen. Tillsammans med E4 Förbifart Stockholm och Norrortsleden bildar väg 259 en yttre tvärled som binder samman de norra och södra delarna av Stockholms län.

Länsstyrelsen anser att Trafikverket har studerat olika alternativ för väg 259 inom processens alla skeden. Alternativ har vidare bedömts ur olika aspekter och avförts alternativt bearbetats. Nedan följer en utvecklad motivering.

De allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. MB

Länsstyrelsen anser att den föreslagna vägen har utformats med hänsyn till innehållet i de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. miljöbalken. Nedan följer vår motivering.

Val av plats

Länsstyrelsen delar Trafikverkets bedömning att val av plats är lämplig med hänsyn till vad som bedöms vara tekniskt möjligt, ekonomiskt rimligt och miljömässigt motiverat.

Vägombyggnaden sker i huvudsak i befintlig sträckning för väg 259, men med nya tunnlar. Länsstyrelsen bedömer att projektets främsta omgivningspåverkan gäller intrång i natur- och kulturmiljö av allmänintresse, t.ex. riksintresse för friluftslivet, naturreservat, kulturmiljöer och jordbruksmark. Projektet har bearbetats under samrådet och Länsstyrelsen bedömer att projektets lokalisering och utformning anpassats, så att så lite skada som möjligt uppstår på dessa värden. Där större förändringar sker reglerar plankartan vidare skyddsåtgärder och försiktighetsmått som ska vidtas inom vägområdet respektive erbjudas utanför vägområdet, för att förebygga störningar och andra olägenheter från trafiken och anläggningen.

Datum
2021-12-13

Beteckning
343-56048-2021

Risk och säkerhet – farligt gods transporter

Väg 259 utgör primärled för farligt gods. För att reducera konsekvenserna för olyckor i tunnlar, olyckor som innefattar brand i fordon eller olyckor med transporter av farligt gods, kommer brandbekämpningssystem installeras i Masmö-, Glömsta- och Flemingsbergstunnlarna. Vägen utformas vidare generellt med dike, vägräcke och bullerskyddsskärmar och på några platser är vägen förlagd nersänkt i tråg som ger samma effekt som en bullerskyddsskärm. Vid två områden (E4/E20 och vid Granby) kommer dock ytterligare åtgärder krävas för att erhålla acceptabel risknivå. Vid dessa områden/riskobjekt ska bullerskyddsskärmar utformas för att klara en brand.

Skyddsåtgärder kommer även behöva vidtas på byggnader utanför vägområdet för att en acceptabel risknivå ska uppnås. Skyddsåtgärderna är friskluftsintag på byggnader, begränsningar av byggnaders fönsterarea samt centralt avstängningsbar ventilation på byggnad. För fastigheten Varvet 1 ska särskilda skyddsåtgärder vidtas för att acceptabel risknivå ska klaras. I den mån vägplanen reglerar skyddsåtgärder utanför vägområdet, innebär det ett rättsligt åtagande för Trafikverket att erbjuda brandklassningsåtgärder på annans byggnad. Berörd fastighetsägare har dock rätt att tacka nej till åtgärden.

Länsstyrelsens tillstyrkan av vägplanen innebär att vi förutsätter att skydds- och brandklassningsåtgärder som följer av plankartan, kommer att genomföras respektive erbjudas berörda fastigheter.

Översvämningsrisker, klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att vägplanen är anpassad för de översvämningsrisker som följer av ökad nederbörd och intensivare regn. Exempelvis dimensioneras nya trummor och kulvertar i befintliga vattendrag och vattenområden som ingår i vägplanen för att klara ökade flöden.

Buller

Länsstyrelsen anser att det av plankartorna framgår var bullerskyddsskärm av varierande höjd och utformning kommer att anläggas längs med vägbanan. På några platser kommer skyddet utformas så att det är även brandklassat. Vissa bostäder kommer även att erbjudas kompletterande bullerskyddsåtgärder inom bostadsfastigheterna. En förutsättning för Länsstyrelsens tillstyrkan är att plankartorna kompletteras så att det framgår att bulleråtgärderna ska klara riktvärdena i infrastrukturpropositionen 1996/97:53 och att Trafikverket kommer erbjuda att förvärva de fastigheter, där bullervärden inte kommer klaras.

Hushållningsbestämmelserna enligt 3 - 4 kap. MB

Riksintresse för friluftsliv, 3 kap. 6 § MB

En utbyggnad av trafikleden enligt föreslagna vägplan kommer att medföra påtaglig skada på riksintresseområdet Hanveden. Vägplanen omfattar dock hänsyn i form av anpassningar med flera skadeförebyggande åtgärder, för att begränsa negativ påverkan på förutsättningarna för friluftsliv i området.

Datum
2021-12-13

Beteckning
343-56048-2021

Länsstyrelsen anser att tvärförbindelse Södertörn som riksintresse enligt 3 kap. 8 § miljöbalken ska ges företräde. Detta eftersom vägen på lämpligast sätt främjar en långsiktig hushållning, enligt den avvägning som gäller enligt 3 kap. 10 § miljöbalken.

Brukningsvärd jordbruksmark, 3 kap. 4 § MB

Väganläggningen kommer innebära intrång i jordbruksmark och försvåra rationellt brukande genom försämrad tillgänglighet och förändrad åkermarksstruktur. Störst negativa konsekvenser bedöms uppstå för jordbruksmarken i Glömstadalens östra del och där trafikplatserna Gladö och Lissma planeras. Delar av jordbruksmarken vid Gladö kvarn och Sundby kommer skäras av till följd av trafikplats Gladö, vilket innebär restytor och försämrad tillgänglighet. Vid trafikplats Lissma kommer i huvudsak Elisebergs gård beröras där mer än hälften av jordbruksmarken påverkas. Följden kommer innebära stora arealförluster och försämrad tillgänglighet till jordbruksmarken på grund av längre körväg. I Glömstadalens östra del, där bland annat trafikplats Kästa anläggs, tas cirka 9,9 hektar jordbruksmark i anspråk. Delar av marken kommer också skäras av, vilket ger restytor samt försämrad tillgänglighet till jordbruksmarken söder om väganläggningen eftersom körvägar blir längre. Trots den negativa påverkan vid vissa delar, bedömer Länsstyrelsen att vägplanen har anpassats för att begränsa negativ påverkan i den utsträckning det är möjligt. Flera alternativ har valts bort för att minska intrånget i jordbruksmark samt minska fragmentering.

Natura 2000-område, enligt 4 kap. 8 § och 7 kap. 28 § MB

Omkring 300 meter söder om väg 259 vid Lissma ligger Natura 2000-området Granby. Området utgörs främst av mossrik granskog. De arter och naturtyper som ligger till grund för utpekandet är arten grön sköldmossa samt naturtyperna västlig taiga (9010) och lövsumpskog av fennoskandisk typ (9080). Natura 2000-områden utgör riksintressen och områdesskydd enligt 4 kap. 8 § och 7 kap. 28 § miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att väg 259 inte kommer att riskera att påtagligt skada på Natura 2000-områdets natur- och kulturvärden, eller att påverka områdets miljö på ett sådant betydande sätt att tillstånd krävs enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Riksintresse Mälaren med öar och stränder enligt 4 kap. 2 § miljöbalken

Vid Vårby berörs en liten del av riksintresse Mälaren med öar och stränder. Länsstyrelsen anser att projektet inte påverkar turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivet, intressen.

Yrkesfiske, enligt 3 kap. 5 § MB

Mälaren utgör riksintresse för yrkesfisket. Länsstyrelsen anser att yrkesfisket inte påverkas av planförslaget.

Datum
2021-12-13

Beteckning
343-56048-2021

Mijökvalitetsnormer enligt 5 kap. 3 § miljöbalken

Vatten

Länsstyrelsen anser att Trafikverket visat att de kommer att förhålla sig till både vattenskyddsföreskrifter och miljökvalitetsnormer för vatten.

Delar av vägplanen ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde. Planförslaget berör i övrigt sammanlagt fem sjöar och ett vattendrag som av pekats ut som ytvattenförekomster. Dessa berörs indirekt genom att de är slutlig mottagare av vägdagvatten från tvärförbindelsen. Albysjön och Mälaren-Rödstensfjärden i de västligaste delarna samt Övre Rudasjön i de östligaste delarna omfattas även av områdesskydd för dricksvatten.

Tre grundvattenförekomster finns också i området, Tullingeåsen-Ekebyhov-Riksten, Jordbromalm och Handel. De omfattas också av områdesskydd för dricksvatten. Länsstyrelsen bedömer att deras status inte försämras av projektet.

I vägplanen bedöms föroreningsmängderna från vägdagvattnet minska till alla vattenförekomster förutom Albysjön. Länsstyrelsen anser därför att det är angeläget att de skyddsåtgärder som anges genomföras utanför vägplan på kvarvarande delar av befintlig väg 259 (Botkyrkaleden och Glömstavägen) görs för att minska belastningen på Albysjön.

Generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § MB

Inom området förekommer objekt och områden som omfattas av generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § miljöbalken. Samråd har genomförts med länsstyrelsen angående objekt som påverkas (Länsstyrelsens dnr 343-3081-2020). De alléer som berörs i Botkyrka kommer ersättas genom återplantering på annan plats. De alléträd som berörs av vägutbyggnaden vid Vårby kommer återplanteras. Som kompensation för kulvertering av delar av Glömstadiket kommer dämmningsåtgärder av diken i Flemingsbergskogens naturreservat vid Oxhagen genomföras. Inom Lissmadalens naturreservat kommer en åkerholme att skapas som kompensationsåtgärd för de två åkerholmar som påverkas (cirka 0,3 hektar). Diken som omfattas av generellt biotopskydd och som ligger inom tillfällig nyttjanderätt, till exempel delar av Glömstadiket och Grindtorps-diket, kommer skyddas under byggtiden. För allén vid Sundbygård kommer stängsling krävas som skydd under byggtiden. Länsstyrelsen har inga invändningar mot planens utformning och de åtgärder som planeras.

Strandskydd enligt 7 kap. 15 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att vägens föreslagna utformning som framgår av plankarta och planbeskrivning är förenlig med strandskyddets syften.

Kring Gömmarbäcken råder strandskydd på 100 meter på östra sidan av E4/E20. Om- och utbyggnad av väg E4/E20 och väg 259 innebär intrång i strandskyddad zon, men Länsstyrelsen bedömer att den inte påverkar tillgängligheten till området. I strandskydds-zonen påverkas förutsättningarna för växt- och djurlivet

Datum
2021-12-13

Beteckning
343-56048-2021

både positivt. Eftersom dagens trumma tas bort och samtliga vägar och ramper läggs på broar över ravinen, kommer detta innebära fri passage för människor och djur utmed strandzonen.

Vägplanen kommer påverka ett område kring Gladövik som omfattas av sjön Orångens utökade strandskydd, flera områden med strandskydd kring Lissmasjön, samt nedre Rudasjöns strandskydd vid Jordbro företagspark. Länsstyrelsen bedömer att tillgängligheten till dessa områden inte påverkas negativt. Jämfört med nuläget blir det ingen skillnad eller i vissa fall bättre eftersom tillgängligheten via kollektivtrafik och via gång- och cykelvägen i många fall blir bättre. Högre trafikvolym och högre hastigheter kan dock påverka förutsättningarna för rekreation och djurliv negativt. De fem meter höga bullerskyddsplank som kommer anläggas vid Lissmasjön beräknas begränsa en ökad bullernivå inom strandskyddszonen. Faunaanpassning kring vattendrag bedöms gynna djurlivet på en övergripande nivå, och även gynna de arter som eventuellt rör sig inom samt till och från strandskyddad zon.

Artskydd

Länsstyrelsen har lämnat synpunkter på hantering av artskydd vid enskilda samrådsmöten och på underlag som tagits fram. Länsstyrelsen anser att vägplanen nu innehåller bra åtgärder och förslag för hantering av artskyddet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av samhällsbyggnadsdirektör Mathias Wahlsten med planhandläggare Lisa Palmér som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Tatjana Joksimović samt samordnare Susann Sass Jonsson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.